HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

גט פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאינו תפור ומקושר כדלקמן. וכל שטרות קרויין גט כדאמרי' בעלמא (ב"ק דף לה.). וגט חוב שאין בו אחריות. ובין בגיטין ובין בשאר שטרות מיירי כדאמרינן בגמ' [ע"ב] כדי שלא תתלוה בין גיטין לשטרות: **עדיו מפורסמין.** בשוק השטר כמו שאנו נוהגין לחתום בתוכו: **מקושר עדיו מאחוריו.** כותב שיטה ומניח חלק כשיעור שיטה הכתובה וכופלה על החלק ותופר ואח"כ כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר וכן הרבה כדי מקום תורף השטר והעדים חתומין מבחוץ כעין שפירשו אמוראי בגמרא [ע"ב] ובלבד שלא יהיו קשריו מרוחין מעדיו כדתנן במס' גיטין (דף פח.): דהוה ליה קרח וטופס של שטר כתוב כולו כעין פשוט וזהו הנקרא לפנינו [ע"ב] הפשוט שבמקושר ואלו הכפילות כל כפל וכפל בפני עצמו ונראה מבחוץ בין כפל לכפל כעין קסת הסופרים כזה[ב] וכן מוכח בגמרא [ע"ב] שהעדים החתומין על כל קשר וקשר נקראין מבחוץ: **שניהן פסולין.** שלא נעשו כתיקון חכמים ואם שט"ח הוא אינו גובה בו מן הלקוחות ואם גט אשה אינה מתגרשת: **שיטו.** לפשוט ולעשותו פשוט שיקרע התפירות ויפתח השטר (ג) ויהיה פשוט: **הכל כמנהג המדינה.** בגמ' ג) מפרש. וטעמא דמקושר מפרש בגמרא [ע"ב]: **גט פשוט עדיו שנים.** מי שרוצה לעשות שטר פשוט אינו צריך להחתים בו אלא שני עדים והרוצה לעשות מקושר צריך להחתים בו שלשה שכך תקנו חכמים: **פשוט שכתוב בו עד אחד בו'.** בגמרא [קסה.] פריך פשיטא: **גמ' מנה"מ.** שיש שני מיני שטרות תלוקין זה מזה בעדים ובקישור: זה

גט פשוט עדיו מתוכו ומקושר עדיו מאחוריו.

גט כדאמר גט חוב שאין בו אחריות פ' הגחל קמא (ב"ק דף לה.) וכפ"ק דגיטין (דף י.) כל גט שיש עליו עד כותי פסול חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים והאי מילתא שייך למיתני ד) (בהאי פירקין ולא במסכת גיטין והתם שייך למיתני) פרק הניזקין ולא [בסדר] נזיקין דהכא אגב דתנא פרק מי שמת בכותבת שטר שכתב כל נכסיו בבריאות ובשביב מרע תנא הכא גט פשוט דאיירי בשטרות ואגב דאיירי התם בפרק הסולח בתיקון העולם תנא בתריה פרק הניזקין דאיירי בהכי: **מקושר עדיו מאחוריו.** תימה לרב ירמיה בר אבא דאמר בגמרא מלמטה למעלה חתמו ומאחורי הכתב כנגד הכתב ליחוש דלמא כתב למעלה מעדים ג) מאי דבעי דסתם שטר יש בו גליון מן הצד ומחיק ליה לשטר הראשון ד) ועשנו פשוט ואע"ג שהשטר יהיה לגד העדים שחותמין בו שחור מ"מ אינו יכול להזדייף דהכי משמע בכתובות (דף כא. ושם) דשחור שלהם אין יכול להזדייף דאמר התם האי מאן דבעי לאחויי חתימת ידיה בבי דינא לכתוב אחספא ה) ואי איתא ליחויה בשחור של קלף אגב ודאי אינו יכול להזדייף וא"כ היכי כשר שטר מקושר ו) וי"ל דגייז ליה לגליון שבצד השטר וא"ת בגמרא כי מותיב ליה לרב הונא דאמר בין קשר לקשר אמברתי ניחוש דילמא זייף (ב) ליה וכתב מאי דבעי בפנים בסוף השטר והדדי של אחוריו (ג) מסהדי אכל השטר והשתא אמאי לא משני דגייז לקלף היתר על השטר ומתרץ ריב"ם דלא מצי גייז ליה שמניחו בשביל האשרתא שרוצה לעשות בסוף ז אבל מן הצדדין מצי גייז ליה לכך ליכא למיחש למידי ח) וא"ל דאימטוייט ליה לצד שחור החלק שהוא על העדים שלא יוכל לזייף אותו בתוכו ואע"ג דאמר (לקמן דף קפג.) עדים אטיוטא אתמי ט) ר"מ דאיכא שהשטר והעדים לצד אחד ואיכא טיוטא בין העדים לשטר אבל הכא דסהדי אתימי מבחוץ ואיכא טיוטא (ד) בפניהם לא אמרינן אטיוטא אתמי ו) וא"ת ליחוש דכתב מאי דבעי אגליון שבין העדים עד סוף השטר לא"ד מלמטה למעלה ויהא השטר הכא הוא ועדיו בשיטה אחת דהא לא מצי גייז ליה שמניחו בשביל האשרתא וי"ל דאימטוייט ליה אבל בלא אטיוטא מצי זייף כדפרי' ואפי' אתימי סהדי זה אתת זה דהשתא ליכא באותה שיטה של שטר שיזדייף כי אם עד אחד מ"מ יכול לכתוב על אותו עד אחד שחייב לו מאה מנה והוה ליה כתב ידו ולכך צריך לפרש דמטייט ליה והכי נמי לרב הונא דאמר בין קשר לקשר ליכא למיחש דלמא יתמחק כל השטר מבפנים ויכתוב למעלה מן העדים (ט) בגליון או מן הצד כנגד העדים ויהיה כתב ידו בשיטה אחת עם השטר אי לא גייז או טייטיב כל מה שלמעלה מהן ומן הצד ליא ה"ג ליכא למיחש בין למ"ד מלמטה למעלה בין למ"ד בין קשר לקשר בכל השטרות פשוטים דאתימי שלשה עדים ליחוש שיתמוך כל השטר לצד העדים ויעשה שטר מקושר כנגד אותן העדים וכתב מאי דבעי כיון דכשר משני לדדין (ו) וי"ל דמטייט ליה מבחוץ כנגד העדים ולוחקן גדול הוא דמשמע שכשר בלא טיוטא מדלא מיתמיע גמרא לפרש הכי ור' פירש דיש לחוות ההיא דכתובות (שם) דבגלאו הכי מצי (ו) לפרש למימר אריש דמגילתא דלקמן (דף קסו.) אלא להכי נקט חספא דבקלף הוה טעי לכתוב במקום טוב וגם צריך עיון אם מקושר חתום בכתב ידו מצד שני מהני לא"כ אי הוה מחוי לאשחור דלמא עביד ליה מקושר בכתב ידו אבל בקלפין שלנו שיכול להזדייף מצד אחור אין ראיה לקלפין שבימיהם: **פשוט שכתבו עדיו מאחוריו פסול.** טעמא משום שמא יעשנו מקושר ויהיה השטר מוקדם[ב] ואפי' לא תתימי כי אם שני עדים גזרי שנים אטו שלשה ואח"ת בשמקושר יש חלק בין שיטה לשיטה ואח"כ פשוט שאין בו חלק היאך יעשנו מקושר (ח) שלא היה בו חלק וי"ל שהיה כתוב כסדר פשוט[ג] והכי מוכח מר' חנינא בן גמליאל שאומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט ואם יש במקושר חלק היאך יכול לעשות פשוט הלא יכירו שהיה מקושר[ד] אלא ודאי לא היה בו חלק ותימה למ"ד בגמרא בין קשר לקשר (ט) שלקח דעתא מגוף ואם אין בו חלק היאך יתמו[ט] וי"ל דמ"מ בין שיטה לשיטה דחיק להו עלמא[ט] אי"ש טעמא דפסול כדפי' בקונטרס משום שלא נעשה כתיקון חכמים שנעשה פשוט ולא נתחם מתוכו[ז] כדפסקינן בהמגרש (גיטין דף פז.) בכמה עניינים אפי' (י) מצד הכתב כיון שאין נקראין העדים עם הגוף ואין לומר דהתם היינו טעמא משום שאנו חוששים שמא תוסיף על הגוף מה שתראה לפי שאין עדים תחתיו ולכך פוסלין אותו הא ליכא למימר שהרי לא משוינן שום חילוק אלא אפי' כתוב בו שריר וקיים או שלא נשאר חלק מלמטה או שתחם אחד מעדיו למטה והשני למעלה אז מן הצד פסול[ח] והכי נמי הכא[ט]: **מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט.** תימה א"כ כל השטרות פשוטים שחתומים בהם שלשה עדים יהיו פסולים שיעשם מקושרים ויהיו מוקדמין ואם נאמר (י) כאן שנדון בפשוט מאי קא פריך (כ) בגמ'[ו] לדברי ר' חנינא ב"ג אינו דומה זמנו של זה לזמנו של זה והא בהאי מקושר אינו דין כשאר מקושרים ואומר ר"ל דבמתני' איפליגו היכא דידוע לנו שהוא עושה ההלואה שנה אחת קודם הזמן הכתוב בה כדין מקושר דהשתא איכא למיחש דילמא פרע ליה והשתא פריך שפיר דבי ר' חנינא ב"ג כיון דהאי מקושר כתוב בו שנה אחר ההלואה א"כ מאחור הוא (ל) שלא יעמנה אלא מזמן[ב] הכתוב וזיימנין דזייף ביה וכשאילה לפרוע ויאמר אירכם שובר ביום פלוני פרעתי לו מנה ואח"כ יעשה אידך שטר פשוט ויהיו שבורין שעתה אעשה המלוה ומשני קסבר ר' חנינא אין כותבין שובר ומ"מ קנא קשה אם דינו כפשוט שבא לפנינו מאי קאמר וכי מטא זמניה משוי ליה שטר פשוט בלאו הכי נדון כפשוט כדפרישית (מ) בשטר מקושר שעדיו מתוכו מגבי' בו כדין פשוט ואומר ר"ל דאי לא משוי ליה פשוט אלא כמו שהוא הואיל שבשובר כתוב שפרע מה שכתוב בשטר והוא מקושר רגלים לדבר שפרעו ולא מגבין ביה אבל כי משוי ליה פשוט לא יוכלו להרגיש שהוא רמאות וא"ת אמאי לא הוה קשה לר' על מתני' דשטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרים לאיכא לאימר דקאמר הכא ואמאי כשרים וי"ל דסבירא ליה כמאן דאמרי[ז] דמאוחרין נמי פסולין אי נמי כשיעשה שובר יכתוב בו פרעתי הלוואה שכתוב בו זמן פלוני דהשתא ליכא למיחש למידי אי נמי (ט) שובר בלא זמן ולכך מאוחרין כשרים אבל הכא במקושר שעדיו מתוכו הוי ח) (המיוחד) ולא מסיק אדעתיה לכתוב כנגדו שובר בלא זמן או זמן שכתוב בשטר [שכיון] שהיה מקושר לא מסיק אדעתיה שאינו מזמן שכתוב בלא שנה לפני הזמן[בא] אבל מאוחרין שנעשה כתיבת השובר ידוע שהיה מאוחר ומסיק אדעתיה לכתוב שובר שלא יבא לידי זיוף (פ) ורלה לי שאם יעשה שובר מקושר תו לא אתי לידי חששא כלל ולא היה צריך למימר דלא כתבי שובר: **שדות בכסף יקנו.** עלה טובה קמ"ל והכי קאמר וכתוב זה (ע) תופס וחתום זה תורף מוכר ולוקח זמן ושדה דתורף איקרי אתימה כדאמרינן בגיטין (דף כא.): (פ) תלשו וחתמו ונתנו לתורף כו' (דתורף) והעד עדים כמשמעו והכי נמי אילת קרא אף ספר המקנה טופס ואת החתום תורף ואת הגלוי זהו העדים שהוא גליון של שטר מלות וחוקים בפשוט נמי ש הרבה דברים שצריך ליזהר שלא יתמו לא מלמעלה ולא מן הצד שלא שתתמו ושלא ירחיקו העדים יותר משיעור אחת וכיון דמצי למימר דאתי לפשוט ולפרשו כמו שפירש לית לן למימר דאתי לדרשא:

תקנו

---

1 שדות בכסף יקנו וכתוב בספר ונחתום וקנד שדות עדים בארץ בגימן ובסביבי ירושלם ובערי יהודה ובערי הר ובערי השפלה ובערי הנגב כי אשיב את שבותם נאם יי׳. ירמיהו לב מד

מוסף רש"י

גט פשוט. דעשוי כעין שלנו, עדיו מתוכו. תחת הכתב (קדושין נמ.). מקושר. שתקנוהו לחכמים שאין יכולין להחזיר גרושותיהן וכהיו מעשים הולכין אל הסופר דמעכר לכתוב גט ונותנו לה ומתחרט לאחר זמן, תקנו לו מקושר שיש בו טופס לעשותו ולהדיק וכהי מייתפא דעתיה, מניח בתחתו שיטה חלק וכותב שיטה, ושיטה חלק וכותב שיטה, וכן עד שלשה או ארבעה או יותר שיטין חלק, וכופל חלק הראשון על הכתב ותופר, וחוזר וכופל חלק השני על שיטת הכתב שתחתיו ותופר, וכן שלישי, והעדים חותמין מבחוץ בין קשר לקשר, וליפין דגט פשוט עדיו שיש, מקושר עדיו שלשה וכל כפל וכפל קרוי קשר, ושלשה קשרין יש בו ותם בא להרבות קשרים מרבה בעדים, ואשר טופס השטר כתוב בלבלבו (שם). **שניהם פסולין.** שלא נעשו כתקון חכמים (שם). **שיכול לעשותו פשוט.** שלא לתפור הקשרים, ואם משפיק אויר בין שיטות הענלוטות מה בקן, ונעמא דמ"ק מפרש (לקמן קסד:) דקשרי אין הכתיבה: מקושר. הוא עשוי לקישורין תפורות וכך היו רגילין לעשותו תחילת הקלף היו כותבין שיטה אחת וכרון עדות שהיתה בפנינו ואחר כך היו מניחין חלק כשיעור שיטה אחת והיו מקפלין שיטה ראשונה הכתובה על שיטה שניה שאינה כתובה והיו תופרין אותה שיטה הכתובה על שיטה שאינה כתובה ואח"כ כותבין בשיטה השלישית בירח פלוני בכך וכך ימים ביום פלוני ומניחין שיטה רביעית חלק וחוזרין ומקפלין שיטה הכתובה על החלק ותופרין אותו ביחד ושוב כותבין בשיטה חמישית בשנת כך וכך לבריאת עולם ומניחין שיטה שאינה חלק והיו מקפלין ותופרין הכתוב על החלק וכך היו רגילין לעשות מן ר' שיטין עד שיכתוב הזמן ומארוך באותו ענין שאמרנו והיו תופרין אותן ושאר כתיבת השטר כותבין כשאר השטרות פשוטין וזה פשוט שבמקושר ומפרש בגמ' טעמא מאי הוו עבדי מקושר והיינו ו) של גט מקושר שיהיו עדיו חתומין מאחר הכתיבה כדמפרש בגמ'. מפני שיכול לעשותו פשוט שיקרע התפירו' ויתפשט על הכתיבה: מנא הני מילי. דקתני מתני' דאיכא גט מקושר וצריך עדים היכן רמז מן הפסוק: וכתוב בספר.

ו) ל"ל והיינו דתנן גט מקושר שהיו עדיו מתומין מאחר הכתיבה כשר וכדמפרש בגמרא וכו' ויתפשט על יהו הכתיבה:

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה שיטו כו' ויהיה פשוט. ר"ג עיין בתוס' לקדושין דף מט ע"א דהקשו דא"כ יהיה אויר בין השיטות וקי"ל גט קרח פסול ע"ש: (ב) תוס' ד"ה מקושר עדיו וכו' דלמא זייף וכתב כל"ל ותיבת ליה נמחק: (ג) בא"ד וסהדי של אחוריו קא מסהדי: (ד) בא"ד ואיכא טיוטא לפניהם וכו' ולפי' תמיני סהדי זה אתת זה. נ"ב פי' אלינא דמה זוטרא דא"ל דתמני זה אתת זה: (ה) בא"ד למעלה מן העדים או יכתוב בגליון וכו' הה"נ איכא: (ו) בא"ד דכשר מצי לדדין לפרש נמחק: (ז) ד"ה פשוט וכו' איתן יעשנו מקושר כיון שלא היה וכו' והכי מוכח מדאמר ר' חנינא בן גמליאל מקושר: (ט) בא"ד בין קשר לקשר קא סלקא אדעתי' מגולה: (י) בא"ד כמה עניינים אפילו אתחמו העדים מצד הכתב: (כ) ד"ה מקושר שכתבו וכו' מאי קא פריך דבי רבי גמר לדברי ר' חנינא בן גמליאל הלא אינו דומה וכו' בהאי מקושר אין דינו כשאר מקושרים: (ל) בא"ד מאוחר הוא ולא ימנה אלא מזמן הכתוב בו ומיסמין דידיה ביה וכשילקה לפרוע יאמר: (מ) בא"ד כדפי' דשטר מקושר: (נ) בא"ד אי נמי יכתוב שובר בלא זמן וכו' שעדיו מתוכו הוי כמאוחר ולא מסיק וכו' שכתוב בשטר דכיון שהוא מקושר לא מסיק אדעתיה שאין ההלואה בזמן הכתוב בו אלא שנה: (ס) בא"ד ונראה לי. נ"ב אלו ו"ל הוא מחוי לאחר בקלף שלא יתמו לאחר זמן דלמא קאמר וכי מטא זמניה משוי ליה שטר פשוט בלאו הכי נדון כפשוט ועל זה מתרץ דקאמר אם יעשה מקושר כלומר אלא יעשהו פשוט אלא יעשהו מקושר מו לא אתי לידי חששא כלל דודאי הוא שובר מרע לכל השטרות המקושרין ושוב לא היה צריך למימר דלא כתבי שובר ולפי ר"י כתב בתיולו הואיל שבשובר כתוב שפרע מה שכתוב בשטר והוא מקושר רגלים לדבר כו' על כן כתב דלא"ל שיכתוב בשובר שפרע מ"ש בשטר שהוא מקושר אלא כל מתם שובר אע"פ שיש בו זמן מרע לכל השטרות המקושרין הואיל והזמן שכתוב במקושר הוא מאוחר: (ע) ד"ה שדות וכו' וכמוה זה טופס ותחתום זה תורף שם מוכר וכו': (פ) בא"ד כדאמרי' בגיטין כתבו במחובר תלשו וחתמו ונתנו לה כשר והעד עדיס:

מוסף תוספות

א. [פי'] שטר חוב שאין בו אחריות שלא שיעבד לו לוה בשעת הלואה את נכסיו ולא כתב לו כל נכסי אחראין לך לפרוע מלוה זה כ"ש סס. ב. [אע"ג ד]אין ענין נזקין אצל גיטין. גיטין מת: תוד"ה הניזקין. ג. בגליון שבצד. שיטה מקופלת בשם הר"ש. ד. שכתוב בצד הלבן. שם. ה. [ד]בחספא ליכא למיחש שהרי כתב שיכול להזדייף הוא ולא בגיא ביה אפי' מבני חרי. המב"ן מתוסות כפ. ו. [ד]כל שאיפשר לבא לידי זיוף אפי' לא בא, פסול, תיוסי

הר"ן. ז. דריינים חותמים תחת הכתב ולא מאחריו תחת העדים כדתניא בתוספתא דמסכת שביעית שטר מקושר עדים חותמים מבחוץ והדיינים בפנים. שיטה מקובצת בשם הרא"ש. ח. ולפום מאי דמפרקינן ממטה למעלה תחימי, צריך לפרש דס"ל שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת פסול, דאי לא ליחוש דילמא מחיק ליה מבפנים וכתיב בשיטת העדים מבחוץ מאי דבעי, והא תחימי סהדי. המב"ן. ועיין בתלבי המשנ. ט. ולא אעיקר של שטר. כ"ש סס. י. דפשוט הוא דאמרינן הכי לפי שהעדים חותמים מבפנים ומעידין הן על מה שכתוב בו לבדו אין בכך כלום שלא על אותו צד הן מעידים אלא על שכנגדן. תיוסי הר"ן. יא. [וב]הפשוט עדיו חותמים תחת הכתב ומה שישאר מן הנייר גלוי אחר חתימת העדים אין לחוש עליו לפי שלא יתכן בו דיוף הואיל וכבר חתמו העדים למעלה ממנו תחת תשלום כתב השטר. שיטה מקובצת. יב. דמקושר מונים לו שנה אחת קודם לזמן הכתוב בו. רשב"ם. דבמקושר מלך שנה מונין לו שתים כדאמרינן לקמן (קסד:). שיטה מקובצת. יג. דאין בין שיטה לשיטה ריוח כלל אלא כשאר הפשוטין ואעפ"כ מכוונין וקושרין שני שיטין זו בזו. המב"ן. יד. מדאמרינן בגמ' (לקמן קסד.) השיב רבי לדברי ר' חנינא בן גמליאל כו' וכי מטי דזמינה משוי ליה פשוט ואמר ליה התשא הוא דיזפת מינאי אלמא שאינו ניכר בו אם פשוט או מקושר. תיוסי הר"ן. [ועוד] האיך יכול לעשותו פשוט דהא הר"ל שטר שיכול להזדייף שהרי היה יכול לכתוב ולהוסיף באותו חלק מה שירצה לזכותו. המב"ן. טו. והא ליכא ריוח כלל, בשלמא לפר"ש באותן שנות שמניח חלק היו חותמים אלא להאי פירושא קשיא. תיוסי הר"ן. טז. [ועוד] י"ל דקס"ד שכותב שטה ואינו גומרה לפי שמניח שיעור תחימת עד אחד ושם היה חותם וכן בכל קשר וקשר. תיוסי הר"ן. ועיין המב"ן. יז. דהא לאו אשטרא קא מסהדי, ואע"ג דבמקושר מהני התם כיון דתקון רבנן הכי ודאי בפשוט דלא תקון רבנן הכי פשיטא דלא מהני ולא מידי. תיוסי הר"ן. ועיין תוס' כרא"ש דאינו יכול לבא לידי זיוף. שיטה מקובצת. יט. שניהם פסולים לפי שלא נעשו כתקון חכמים שתקנו לחתום בפשוט מתוכו ואע"פ שאינו יכול לבא לידי זיוף כשחתמו מאחריו. שיטה מקובצת.

ב. דכי מכשיר ר' חנינא בן גמליאל עדיו מתוכו היינו למנות מזמן הכתוב בו כעין פשוט. תוס' כרא"ש קדושין מט. כא. [ו]לא חיישי סהדי שמא יפשוט המקושר ונמצא מאוחר וגובה בו פעם אחרת שאין הכל בקיאין בדבר ואפי' רבי לא היה בקי בו כ"כ. רשב"ם לקמן קסד.